

गाथिनो विश्वामित्रः। मित्रः। त्रिष्टुप्, ६-९ गायत्री।

मित्रो जनान्यातयति ब्रुवाणो मित्रो दाधार पृथिवीमुत द्याम्।

मित्रः कृष्टीरनिमिषाभि चष्टे मित्राय हव्यं घृतवज्जुहोत ॥ ३.०५९.०१

ब्रुवाणः- उपदिशन्। मित्रः- स्नेहसम्पन्नः सूर्यः। जिमिदा स्नेहने। यातयति- प्रेरयति। मित्रः। पृथिवीमुत द्याम्- द्यावापृथिव्यौ। दाधार- धारयति। मित्रः। कृष्टीः- प्रजाः। अनिमिषा- निमेषरहितदृष्ट्या। अभिचष्टे- पश्यति। मित्राय। घृतवत्- दीप्तिमत्। हव्यम्- ध्यानभावनादिहव्यम्। जुहोत- समर्पयत ॥१॥

प्र स मित्रं मर्तो अस्तु प्रयस्वान्यस्त आदित्य शिक्षति व्रतेन।

न हन्यते न जीयते त्वोतो नैनमंहो अश्रोत्यन्तितो न दूरात् ॥ ३.०५९.०२

मित्र- स्नेहसम्पन्न। आदित्य- सूर्य। यः। ते- तव। व्रतेन- धर्मेण। शिक्षति- स्वमेव शिक्षते। सः। मर्तः- मर्त्यः। प्रयस्वान्- अन्नवान्। अस्तु- भवतु। सः। त्वोतः- त्वद्रक्षितः। न। हन्यते- बाध्यते। न। जीयते- अभिभूयते। एनम्- इमम्। अंहः- पापम्। अन्तितः- अन्तिकात्। दूरात्। न। अश्रोति- व्याप्नोति ॥२॥

अनमीवास इळया मदन्तो मितज्ञवो वरिमन्ना पृथिव्याः।

आदित्यस्य व्रतमुपक्षियन्तो वयं मित्रस्य सुमतौ स्याम ॥ ३.०५९.०३

अनमीवासः- अरोगाः। इळया- मन्त्रेण। मदन्तः- तुष्यन्तः। पृथिव्याः- भूम्याः। वरिमन्- श्रेष्ठे प्रदेशे। मितज्ञवः- मितजानुकाः। ध्यानेन प्रतिभानवन्तो वा। अभि प्रसंभ्यां जानुनोर्जुः। जानुरुज्जंघयोर्मध्यभागः। अथवा जायते इति जानुः। जनी प्रादुर्भावि। मितिर्मानम्। मनसा मानं

ध्यानम् । आदित्यस्य- सूर्यस्य । व्रतम्- धर्मे । उपक्षियन्तः- निवसन्तः । वयम् । मित्रस्य- सूर्यस्य । सुमतौ । स्याम- भवेम ॥३॥

अयं मित्रो नमस्यः सुशेवो राजा सुक्षत्रो अजनिष्ट वेधाः ।

तस्य वयं सुमतौ यज्ञियस्यापि भद्रे सौमनसे स्याम ॥ ३.०५९.०४

अयम्- एषः । मित्रः- सूर्यः । नमस्यः- वन्द्यः । सुशेवः- सुखकरः । राजा- स्वामी । सुक्षत्रः- शोभनक्षत्रियः । वेधाः- मेधावी । अजनिष्ट- जातः । तस्य । यज्ञस्य- पूज्यस्य । वयम् । सुमतौ- शोभनमत्याम् । अपि । सौमनसे- प्रीत्याम् । स्याम- भवेम ॥४॥

महाँ आदित्यो नमसोपसद्यो यातयज्जनो गृणते सुशेवः ।

तस्मा एतत्पन्यतमाय जुष्टमग्नौ मित्राय हविरा जुहोत ॥ ३.०५९.०५

महान्- महात्मा । आदित्यः- अखण्डप्रकृतिजः सूर्यः । नमसा- नमस्कारेण । उपसद्यः- उपास्यः । यातयज्जनः- जनप्रेरकः । सुशेवः- शोभनसुखः । गृणते- स्तूयते । तस्मै- अमुष्मै । पन्यतमाय- अतिशयेन स्तुत्याय । मित्राय- सूर्याय । एतत्- इदम् । जुष्टम्- प्रीतिकरम् । हविः- हव्यम् । आ जुहोत- समर्पयत ॥५॥

मित्रस्य चर्षणीधृतोऽवो देवस्य सानसि । द्युम्नं चित्रश्रवस्तमम् ॥ ३.०५९.०६

मित्रस्य- स्नेहसम्पन्नस्य । चर्षणीधृतः- दर्शनधारकस्य । देवस्य- द्योतनशीलस्य सूर्यस्य । सानसि- सम्भजनशीलम् । अवः- रक्षणम् । चित्रश्रवस्तमम्- अतीन्द्रियश्रुतिमत् । द्युम्नम्- ज्योतिः ॥६॥

अभि यो महिना दिवं मित्रो बभूव सप्रथाः । अभि श्रवोभिः पृथिवीम् ॥ ३.०५९.०७

यः । महिना- स्वमहिम्ना । मित्रः- सूर्यः । सप्रथाः- महायशाः । दिवम्- नभः । अभि बभूव- व्याप्नोति । पृथिवीम्- भूमिम् । श्रवोभिः- किरणैः । अभि- व्याप्नोति ॥७॥

मित्राय पञ्च येमिरे जना अभिष्टिशवसे । स देवान्विश्वान्विभर्ति ॥ ३.०५९.०८

मित्राय- स्नेहसम्पन्नाय सूर्याय । अभिष्टिशवसे- व्याप्तबलाय । पञ्च जनाः-
ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्रनिषादाः । येमिरे- हवींष्युद्यच्छन्ति । सः- असौ । विश्वान्- सर्वान् । देवान् ।
बिभर्ति- धारयति ॥८॥

मित्रो देवेष्वायुषु जनाय वृक्तबर्हिषे । इष इष्टव्रता अकः ॥ ३.०५९.०९

देवेषु । आयुषु- मनुष्येषु । मित्रः- स्नेहसम्पन्नः । वृक्तबर्हिषे- यजमानाय । जनाय । इष्टव्रताः-
कामितधर्मयुक्ताः । इषः- एषणाः । अकः- अकरोत् ॥९॥